

TOMMI LIIMATTA

MANSE

MARKKA-AIKA

ABSOLUUTTISEN NOLLAPISTEEN TAMPERE
1996–2001

LIKE

Tommi Liimatan omaelämäkerrallisessa kirjasarjassa ovat aiemmin ilmestyneet seuraavat Like Kustannuksen julkaisemat teokset:

Rollo (2020)

Jeppis 2 (2016)

Jeppis (2014)

© Tommi Liimatta ja Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN: 978-951-1-46842-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Omistettu kirjan henkilöille
jotka eivät enää ole keskuudessamme:

Pekka Aarniolle, Markku Halmeelle, Pekka Kejoselle, Lasse Liukalle,
Jocke Lybeckille, Heikki-Pekka Miettiselle, Petteri Palkoaholle,
Vanhaenolle ja Waldemar Walleniukselle.

SAATTEEKSI

Manse – Markka-aika on jatkoa Pietarsaari-romaaneille *Jeppis* (2014) ja *Jeppis 2* (2016) ja Rovaniemi-muistelmalle *Rollo* (2020). Niiden tavoin *Manse – Markka-aika* nojaa päiväkirjoihini, kalentereihin, muistikirjoihin, kasettikeskusteluihin, lehtiartikkeleihin ja omiin ja lähipiirini muistikuviiin. Vaikka yhden ihmisen päiväkirja on vaillinainen ja puolueellinen tosiete, voi sieltä silti lukea riidattomasti, minkä kappaleen sovituksen Absoluuttinen Nollapiste valmisti 22. syyskuuta vuonna 1998.

Napapiirillä vietetyn nuoruuden jälkeen Tampere oli vapauttava elämys, *jäidenlähtö* kaikessa mielessä. Rovaniemeläisen Nightingales-yhtyeen Marko Kantola rinnastaa Tampereen henkisen olemuksen Barcelonaan ja Amsterdamiin: voi istahtaa kulmabaariin, ja ”siellä on joku fiksu ja mukava tyyppi jonka kanssa on heti hyvät jutut”.

Muuttaessani Tampereelle olin 20-vuotias. Absoluuttinen Nollapiste (minä, Tomi Krutsin, Aki Lääkkölä ja Aake Otsala) oli levyttänyt kaksi kiitettyä albumia, *Neulainen Jerkunen* (1994) ja *Muovi antaa periksi* (1995). Sitten tuli armeija väliin. Itse sain intistä kaksi vuotta lykkäystä ja kirjoitin soololevyn *Liimatan Pan Alley* (1996). Sen jälkeen tavoitteenamme oli käynnistää Nollapisteen toiminta uudelleen ja saada musiikista ammatti.

Vuonna 1999 tamperelaisten suurin ikäluokka oli vuonna 1976 syntyneet. Me kuuluimme heihin. *Manse – Markka-ajan* tapahtuma-aikana olimme 20–25-vuotiaita, ja seuraavat teokset julkaistiin tai ne olivat tekeillä: *Liimatan Pan Alley* (1996), *Simpukka-amppeli* (1998), *Suljettu* (1999), *Vähän hyviä juttuja* (1999), *Olos* (2000), *Rengin tarpeet* (2000), *Olen pahoillani* (2001), *Tulenkantajat* (2001), *Teillä laki, meillä laulu* (2002), *Nimi muutettu* (2002), *Avainlastu* (2002), *Masturbaatio Ranualla* (2003), *Tervehdys, Maan asukit* (2003) ja *Aksel Sunnarborgin hymy* (2004).

Nuoremmalle lukijalle tiedoksi: kun Suomi siirtyi eurovaluuttaan 1.1.2002, markka-ajan [sic] näin päättyessä, yksi euro oli arvoltaan noin kuusi markkaa; 2000 markkaa oli 340 euroa. Vuoden 2021 tasossa kuusi vuoden 2001 markkaa on 1,32 euroa, sata markkaa 22,04 euroa ja 2000 markkaa 440,76 euroa.

Tekstiin numeroidut viitteet löytyvät kunkin luvun lopusta. Teosta täydentävää lisäaineistoa löytyy sähköisesti osoitteesta like.fi/manse-markka-aika.

Tommi Liimatta

Helsingissä vappupäivänä 2023

1996

LIIMATAN PAN ALLEY

*Riisuudun kissalle,
nautiskelen sen katseesta.
Seuraan kissan liikkeitä
ja suunnittelen koirakirjaa.*

– 15.9.96

mmi Liimatta
yhtä naiivi kuin Kari
Peitsamo.

Absoluuttisen KARU rockmies

"Jos vielä saisi kolme eepeetä ja neljä ryä tehtyä, niin silloin voisi muuttaa pihana miehenä, 25-vuotiaana, takaisin pöppöön köllötteleeseen."

Tommi Liimatta, 20, on Suomi-rockin toinen lintu. Kun haastattelen häntä levytyksen kahvihuoneessa, hän näyttää niin iljon nälkiintyneeltä koulupojalta, että orastaan ihmettelee ettei hänellä roiku ulassaan kotiavainta imeskellyn näköisessä narussa.

Silti hän on ehtinyt tehdä jo kolme kriitikoiden ja kollegoiden puhkikehumaa leikkauksia: kaksi Absoluuttinen Nollapiste -yhteisön nimissä ja juuri ilmestyneen sooloalbumin, vakioallistuttavan Liimatan Pan Alleen, lisäksi hänellä on juuri takanaan myös juuri ja juuri 60 tuntia kestänyt valvomispalvelu sekä muutto kotikonnunilman Rovaniemeltä Tampereelle. Aika ei ole pitkäksi.

"Joka päivä mä istun noin kahdeksan tuntia kirjoituspöydän ääressä, käyn läpi muistiinpanoja tai yritän kirjoittaa jotain. Kasetinkansia mä saatan piirtää myös. Viime aikoina mä olen myös tehnyt parhaimmillaan...

taisin absurdit sanoitukset sekä monotoninen, avoimen epämusikaalinen ilmaisu, jota ovat innoittaneet monet kriitikot vertaamaan häntä varhaiseen Kari Peitsamoon. Onko Liimatta siis 90-luvun Peitsamo?

"Onhan Peitsamokin 90-luvulla. Monet kappaleet, joita on pidetty peitsamomaisina, mä olen tehnyt jo ennen kuin mä olin kuullut Peitsamoa. Peitsamon paikka haissa kappaleissa mua viehättää se niukkuus ja pelkistys: asiat sanotaan suoraan ilman mitään korulauseita."

Jo pelkästään Liimatan Pan Alleen bändin silmistä katsomalla tajuaa, ettei levy tuota sytyttämään tuleen hittiradioiden soitelistaanlaatijoita: Dirsmuutio, Karjan vaalea koontuminen, Ymmärrettiin, ettei kukin istu omalla paikallaan tänään... Tämä kuitenkin karu Liimattaa harmittavasti, sillä on niin karu mies että suorastaan hienoa tää:

"Mä elän hyvin niukasti, meillä ei avopuolison kanssa taloudessa ruoka ehkä noin kaksisataa kuussa. Ruoissa mä en juuri käy, koska mä alkanut pelätä ihmisiä. En mä kuitenkaan huonosti syö: esimerkiksi jos laitan perunaa ja valkosipulia perunoihin, niin se on ikään hyvän aterian mausta."

HEINÄKUU 1996: NYYRIKINTIE 3 E 54

Heinäkuun alkaessa asuin Tuulan kanssa neljättä päivää Tampereella. Perjantaiamuna 28. kesäkuuta Tuulan isovelji käynnisti Rovaniemellä Toyota Hiacen, jonka viiden kuution tavaratilaan mahtui koko irtaimistomme. Avolanko pudotteli etelään lujaa vauhtia. Tampereen lähestyessä hän katsoi meihin ja sanoi vakavasti: ”*Ikinä* ei saa päästää tilannetta siihen että viimeinen satanen menee viinaan.”

Todellakaan niin ei tule tapahtumaan, vakuutin.

Hiace pysähtyi Tampereen Etu-Kalevassa Nyyrikintie 3:n pihaan. Vuonna 1945 rakennetussa talossa oli kolme rappua ja neljä kerrosta. Kannoin tavarat keskirapun kolmannen kerroksen huoneistoon. Veimme Tuulan veljen syömään viereiseen Coussicca-ravintolaan. Hän söi 80 markan Kasakan pihvin ja joi oluen, Tuula söi 38 markan kasvispihvit. Itse en syönyt vaan join kuuden markan kahvin. Maksoin laskun, olihan Rovaniemen sosiaalitoimiston muuttoavustus maksettu minun tililleni – ja nostaessani Muurolan pankkiautomaatista bensarahaa huomasin saaneeni *Muovi antaa periksi* -albumin Teosto-korvaukset, 11 197 markkaa. Ainakin kesä olisi turvattu taloudellisesti.

Tuulan veli käveli keskustaan parille kaljalle, aamulla hän palaisi Rovaniemelle. Minä kiinnitin kattolamput ja kokosin koululaispöytäni ainoaan kamariin josta tulisi työhuone. Olohuoneessa oli alkovi johon laskimme patjat. Iäkäs vuokraemäntämme oli jättänyt kaksioon kirjahyllyn ja kirjoituspöydän, joten Tuulallekin oli työtaso.

Olimme tottuneet napapiirin valkeisiin kesäöihin, Hämeessä tuli jo pimeä. Olin kokenut ilmiön jo kaksi kesää aiemmin, kun Absoluuttinen Nollapiste äänitti Tampereella ensialbuminsa *Neulainen Jerkunen*. Tuolloin olin keksinyt että Tampereelle on muutettava, hienompaa kaupunkia ei ole.

Heräsimme iloisina ensimmäiseen Tampereen aamuun. Ensimmäinen yhteinen kotimme tarvitsi kaikenlaista, ja kaikki oli saatava halvalla. Eikä ruokaan sopinut törsätä. Vikkulan myymälässä Rautatientorin kulmassa myytiin elintarvikkeita joiden eräpäivä oli umpeutumassa. Mausteista ja teestä saattoi olla potku pois, mutta löytyi sieltä halpaa leipääkin. Kahviksi kelpuutimme Aromi-Mokan joka maksoi Tullintorin S-marketissa kymmenen markkaa. Ranskanleipä maksoi 2,90 markkaa, Jussilan reikäleipä markan enemmän. Ja kun meni Hämeenkadun Kauppahalliin juuri ennen sulkemista, sai Teivon Lihasta mustamakkaran tähteet puoleen hintaan.

Hankin pääkirjasto Metsosta kirjastokortin ja suoritin ensimmäiset lainaukseni. Kovin miehinen oli tuo nippu: Pentti Saarikosken *Nenän pakinat*, Pekka Kejosen *Jatsia ja jalokalaa*, Mauri Sariolan *Ampiaisesä*, Juice Leskisen *Sonetteja laumalle* ja Hannu Salaman *Romaanit I*. Istahdin Tuulan kanssa Old Cornerin terassille Hämeenkadun ja Hämeenpuiston kulmaan. Tuoppi oli edullinen, mutta meidän piti löytää sopiva paikka kotimme läheltä: vain lähikuppilasta voi tulla kantapaikka.

Parin oluen jälkeen kävelimme Hämeenkatua Kalevaan ja kotiin. *Kotiin!* Tuula ei vielä osannut uskoa todeksi, että asuimme vihdoinkin Tampereella.

”Nykkö sää sitte asut täällä”, keikkamyyjämme Jouko Karppanen tiedusteli tamperelaisella keskusteluvolumilla, joka muualla Suomessa tulkittaisiin huutamiseksi. Kerroin että soololevyni oli valmiiksi harjoiteltu ja kysyin, joko me viikonloppuna pääsemme studioon. Jouko soitti Headline-studion Jani Viitaselle: levy äänitetään vasta syyskuun toisella viikolla. *Liimatan Pan Alleen* tekoon oli budjetoitu kolme äänityspäivää ja kaksi miksaus-päivää. Levy ilmestyisi lokakuussa.

Vein Viitaselle kasetin levyille tulevista kappaleista. Kitaransoittoani kuunnellessaan Jani totesi että soololevyllä saa unohtaa Nollapisteen silotellun jäljen, sellaiseen olisi järjetöntä pyrkiä.

Meillä ei ollut puhelinta, ei kuukausiin tulisikaan: Tampereen Puhelin-osuuskunnan vuokrallittymän avaaminen maksoi tuhatkunta markkaa.

Niinpä soitin Sampolan työväenopiston puhelinkopista basisti-Mikolle ja kerroin levytysajankohdan. Sitten soitin rumpali-Teemulle. Hän oli armeijassa mutta Teemun äiti välitti terveiset. Sade kasteli minut lyhyellä matkalla puhelinkopista kotiin. Uudessa työhuoneessa kuuntelin päivällä ostamaani Randy Newmanin esikoislevyä. Kappaleiden kekseliäät jousisovitukset innostivat miettimään seuraavia lauluja. Olin kirjoittanut *Liimatan Pan Alleen* valmiiksi Rovaniemellä, ja mielsin sen viimeiseksi Rovaniemen-levyksi: Tampereella ajattelin jo Nollapisteen kolmatta pitkäsoittoa.

Talutin sateessa pyörää Pelastusarmeijan kirpputorilta, tarakalla viiteenkymppiin tingattu Adlerin matkakirjoituskone. Mauri Sariolallakin oli Adler ja Tuula-niminen puoliso. Kotona hörpin kuksasta Aromi-Mokkaa ja naputelin yhdeksän liuskaa ”Länsikangaskronikkaa” eli *Rollon* varhaisversiota.

Perjantaina 5. heinäkuuta kirjoitin päiväkirjaan: ”Sadekausi jatkuu. Juhannus Niesissä oli kesää, sen jälkeen aurinko on vain välähdellyt.¹ Ensimmäisenä Tampereen-viikkona olen nukahtanut nopeasti ja herännyt ennen puoltapäivää. Juicen esikoisteos *Sonetteja laumalle* on huonompi kuin oma esikoiseni *Avainlastu*. Yöllä piirsin muutaman sarjakuvaruudun. Vielä 20 sivua ja on koossa 48-sivuinen albumi. Se kaikki on vanhojen pohjalta uusiksi piirtämistä. Ensi vuonna sarjakuva-albumi, Nollapisteen armeijastapaluu-EP ja kolmas LP ja kirja ’Hän lauloi kohdan nauran’, eli litteraatti Rovaniemen-kauden kasettikeskusteluista. Vuonna 1998 tulee neljäs Nollapiste-LP, sarjakuva-albumi ja esikoisromaani ’Vähän hyviä juttuja’ salanimellä Jani Lammas. Vuonna 1999 viides LP tai toinen soolo-LP ja Jani Lampaan toinen romaani. 2000 *Kärpäsratsu*-runokirja, kolmas soololevy ja Pietarsaaren-muistelmat. 2001 tuplakokoelma Nollapisteen kasettiharvinaisuuksista ja ’Länsikangaskronikka’. Vuonna 2002 Nollapisteen comeback-albumi ja viimeinen sarjakuva-albumi. Siinä on kuudelle vuodelle sarkaa. Uskon itseäni, mutta kuinkahan kaivo ei tyhjene?”

(Saa ihmetellä, miksi aioin kirjoittaa proosaa Jani Lampaan salanimellä, kun omankin nimeni vakiinnutus taiteen kentällä oli vasta alussa.)

Nyyrikintien työhuone. Kuva: Tuula Alajoki.

Kun emme sunnuntaina tulleet kylläisiksi näkkileivästä jolle sirotimme suolaa, kävelimme Tuulan kanssa Koskipuiston Rossoon. Pannupizzaleipä maksoi 22 markkaa ja hintaan kuului raastepöytä. Ehdimme ahmia kukkuralautaset ennen kuin aurajuustotäytteinen pizzapulla tuotiin, eikä nälkä jäänyt. (Kai muutkin köyhät huomasivat saman, koska annos katosi pian listalta.) Illalla istuin työhuoneessa ja mietin viihteen bisnesluonnetta: Kiss FM -kanavan sisältöä julkaistiin CD-levyllä ja radiojuontajat olivat julkiksia joiden puhekeikoille myytiin lippuja.

Pihalta kuului huuto: ”Tommi! Tuula!” Avasin ikkunan: Talvensaaren veljekset Mikko ja Tuomas ja jälkimmäisen tyttöystävä Katariina! Paris-kunta oli tullut Rovaniemeltä asuntoa etsimään, Tuomas oli saanut opiskelupaikan Tampereen yliopistosta. Jälleennäkemisen riemussa kävelimme Sputnik-baariin Keskustorille. Kokeilin sätkässä Rekord-piipputupakkaa. Tuomas ilmoitti lopettaneensa tupakoinnin, koska ei halua olla vanhana ”junan tupakkakopissa köhivä rahjus”. Hänellä oli menossa sivarin loppukuukaudet, tiistaina ystävämme Killi astuisi Ivalossa palvelukseen, minulla oli lykkäystä vielä puolitoista vuotta.

Maanantaina uimme Rauhaniemen kansankylpylässä. Katariina ja Tuula eivät tarjonneet antautua Näsijärven veteen. Tuulalla oli kamera mukana ja auringon laskeutua hän otti minusta kuvan joka päättyi *Liimatan Pan Alley*n takakanteen.

Tiistaina Mikko houkutteli viinin ostoon. Juoksimme Kalevan kirkonmäen poikki Teiskontien Alkoon juuri ennen sulkemisaikaa. Valitsin Egri Bikavérin, koska Kalervo Palsa oli kirjoittanut päiväkirjassaan: ”Kävin kaksi Egriä.” Tuula valmisti uunipellillä ”vege-rekkistä”: valkosipulileipää, lohkoperunaa, sipulia, papua ja munaa. Meiltä puuttui viinipullon avain, joten heitimme kivellä viereisen talon Piian ikkunaan ja lainasimme korkkikairan. Pelasimme Monopolia ja taustalla soi Neil Youngin *Decade* ja Patti Smithin *Easter*. Egri teki minut röyhkeäksi ja viimein anteliaaksi, mutta voitin pelin. Mikko ehti Rovaniemen-junaan, vaikka poistui meiltä vain 25 minuuttia ennen sen lähtöä: Nyyrikintien ja rautatieaseman välissä oli ainoastaan Sorsapuisto ja Tullintori.

Pyörittelin Tuulan kanssa ison siitepölypallon viereisessä Oravanpolun puistikossa. Kesä alkoi olla puolivälissä. Pyöränpenkki oli aina märkä, tai sade alkoi Sorsapuistossa. Kaipasin bänditoimintaa, keikkoja ja festareita. Tuomas ja Katsu sentään lähtivät Ilosaarirockiin, missä esiintyi muun muassa Prodigy.

Kun söi yksipuolisesti, alkoi iskeä yksinkertaisia mutta vaativia mielitekoja. Tuhlasin kymmenen markkaa 150 gramman suolalihaleikkeeseen. Se ei tuntunut tuhlaukselta, kun sijoitin Tullintorin kirpputorilla 15 markkaa Matti Kurjensaaren kirjaan *Kansakunnan kaapin päällä*.

Ahmin kirjastolainoja kun kirjoittaminen ei huvittanut. Kari Peitsamon *Maan alla* tuntui uudemman runoutemme merkkityöltä. Tuoreena manselaisena katsoin velvollisuudeksi tuntea Hannu Salaman tuotannon, ja *Minä, Olli ja Orvokki* imaisi heti mukaansa. Sen luettuani vaahtosin päiväkirjassa: ”Pitkästä aikaa jumalauta ROMAANI. Siis muodokas, muodollinen, muotoinen, uskottava järkäle. Olin loppuratkaisusta järkkynä, vaikka muistin Pekka Tarkan juonipaljastuksen. Onko ’iso muna’topra huja’ kuten sivulla 449, vai ’dotra

huja' kuten Provinssirockissa 1994?" Lisäviehkeyttä *Orvokkiin* toi 60-luvun Tampereen kuvaus: päähenkilö Harri Salminen katsoo Tammerkosken sillalla Ruuskasen taloa, eikä osaa päättää, onko se ruma vai kaunis.

Meidän Nyyrikintielläkin oli pirkkalaiskirjallista historiaa: sen numerossa neljätoista asui 1950-luvun lopulla Väinö Linna perheineen. Aikakauslehtihistoriaa liittyi Puutarhakatu kahdeksaan, jossa 1970-luvun alussa sijaitsi *Hymyn* toimitus ja nyt keikkamyymälämme Jouko Karppasen toimisto.

Lauantaina 13. heinäkuuta vieraaksemme saapui Tuulan Rovaniemen-kaveri Heli. Kiertelimme kirpputoreja. Kun köyhä vie hengelliseltä hyvän-tekeväisyyskirpparilta, se ei ole varastamista vaan auttamisketjun omatoimista lyhentämistä; Tuula tunki verhojen sisään toiset ja sai kahdet yksien hinnalla. Ostin markalla *Suomen Kuvalehden* vuodelta 1977. Sen kannessa 40 vuotta täyttävä Pentti Saarikoski ilmoitti pitävänsä nykynuorisoin ajatuksia "kummallisina".

Söimme uudessa pizzeriassa. Annos oli halpa mutta mauton. Kirjoitin vihkoon: "Viidentoista vuoden päästä avajaismainoksen teksti näyttää naurettavan vanhanaikaiselta." Tuula ja Heli menivät elokuviin, minä kotiin juomaan teetä ja naputtamaan ennen iltakymmenen hiljaisuutta kaksi liuskaa "Jani Lampaan" romaania. (Kyseiset liuskat päätyivät vuonna 2004 *Aksel Sunnarborgin hymy* -romaanin lukuun "1996".)

Toimeentulo huolestutti. Laitimani laskelman mukaan tarvitsin kuukaudessa 1400 markkaa asumistuen ja työttömyyskorvauksen päälle. Opiskelemaan en halunnut, enkä töihin: laulunteko oli häiriöaltista ajattelutyötä, ja vaikutti välttelyyni ihmispelkokiin. Satuilin työkkäriissä että *saatan* keväällä mennä työmarkkinatuella levykauppaan. Annoin itsestäni tomeran vaikutelman ja työttömyyskorvaus jatkui. Työttömän kuului olla tyytymätön, tyytyväinen työtön oli "liimanhaistaja-retku", kuten nuorisolle suunnattu brosyyni sanaili.

Sitten Kelalta tuli tily päätös: saisimme asumistukea vain 221 markkaa. Me kumpikin joutuisimme maksamaan tuhat markkaa vuokraa, eikä siihen olisi pidemmän päälle varaa. Tuula teki valituksen: hänen samassa taloyhtiössä asuvat ystävänsä saivat tukea 1400 markkaa. Minä soitin

puhelinkopista äidille. Hän lupasi tarvittaessa avustaa ja ilmoitti myyvänsä Nädänpolku 6 C 13:n, jossa olin koko Rovaniemen-aikani asunut. Nousukauden hinnalla – kesäkuussa 1990 – ostetusta rivitalokaksiosta ei juuri myyntivoittoa tulisi, mutta äidille oli tärkeintä päästä siitä eroon.

Kun puhelinta ei ollut, saimme ystäviltämme kirjeitä. Eskelisen Teemu kirjoitti käyneensä inttivapaalla Roots'n' River Bluesissa, missä sai Chicago Overcoatilta nimmarit levyyn. Häntä odotti viiden viikon *kines*: neljän viikon kilpailuleiri Lohtajalla ja viikon sotaharjoitukset Kajaanissa. Aake kirjoitti suorittavansa siviilipalvelustaan Vantaan kirjastossa. Syyskuun alussa hän muuttaisi Raumalle, missä jatkaisi ”kirjastotätinä” sivarinsa loppuun.

Tuula sai Australian vaihto-oppilasperheeltään paketin, josta paljastui puhallettava vompatti, mikäpä muukaan. Siivosin mappejani saadakseni tyhjän mapin Tampereen-dokumenteille. Maustoin hernekeittoa Tuomaksen jättämällä tuorejuuston loppunokareella. Piirsin sarjakuvaa aamuviiteen ja lähdin Tuulan kanssa kävelylle. Ostin höyrymakkaran autiolt Tammelantorilta. Päässä soi Juicen ”Tampereen aamu”.

Vaikka Tampere oli 190 000 asukkaan kaupunki, keskusta oli pieni ja kaikki lähellä. Kauppahallista oli kaksi korttelia Puutarhakadulle moikkaamaan Jouko Karppasta ja Kimmo Pekaria. Kimmo oli julkaissut Vinylmania-firmallaan ensimmäiset levyimme ja työskenteli nyt Next Stop -levytukussa. Toimistolta oli puolitoista korttelia Näsilinnankadun kulmaan *Soundin* toimitukseen, missä häiritsin taittaja Japa Mattilan työpäivää – olimme ystäväystyneet levyjemme kansitöiden yhteydessä. Japa ehdotti että menisimme hänen mökilleen toimittaja Antti Marttisen kanssa. ”Sut juotetaan hirveään humalaan ja sun arkaluontoiset tunnustukset nauhoitetaan!” Se kuulosti Juho Juntusen sarjakuvalta.

Soundin toimituksessa minusta tuntui – oli se totta tai ei – että *bileet ovat ohi*. Toisin sanoen se aika jolloin *Soundin* väki, Karppanen, Epe Heleinius ja Poko Rekordsin bändit olivat parhaassa bailuiässä. Heihin nähden olin liian nuori ja osuin paikalle liian myöhään. Eikä 90-luvun jälkipuoli ollut suomalaisessa musiikissa kovin inspiroitunutta aikaa. Manserokki oli

hiipunut kymmenen vuoden takaisesta huipustaan. Yön uutuus *Satelliitti* oli turvallista rokki-iskelmää ja Juice Leskisen *Kiveä ja sämpylää* jatkoi vuoden 1992 *Simsalabim Jimistä* alkanutta linjaa, jossa bändi on projekti-kokoonpano ja mestari heikoin lenkki; en halunnut kuulla ”Valmiusjoukkojen marssia” enää koskaan.²

Kaupunkifestivaali Tammerfest järjestettiin toista kertaa. Torstaina 18. heinäkuuta menin Tuulan kanssa katsomaan Kari Peitsamon Skootteria, joka esiintyi Koskipuiston Cumuluksen katolla – tai oikeastaan *ovikatoksella*: melkein Beatles, muttei ihan. Teinit pummivat koskenrinteessä röökiä. Olutteltan lötkötuoppi maksoi kaksikymppiä, *hirveästi* – olimme tottuneet Tulliklubia vastapäisen Saluunan hinnastoon: iso kolmonen 12 markkaa ja iso nelonen 13 markkaa. (Kahdeksan markan jäävesi oli tarjoilijan mukaan ”suhteutettu oluen hintaan”.) Kotimatalla ostin Mutterigrillistä höyrymakkaran ja sotkin vaaleat housuni sinappiin.

Perjantaina näimme Tammerfestin ilmaistapahtumassa Sepi Kumpulaisen ja Mamin, laulajattaren jonka soul-henkinen bändi ei minua sytyttänyt: ”Tämä latteä näkemys joraavuudesta: kuin hieroisi löysää munaa vilttiin”, kirjoitin taskuvihkoon. ”Kaikki sählää tekniikoillaan, oktaavibassolla, Mengele-kitaralla.”³ Yleisön joukossa mietin omaa lähestyvää keikkaamme. Olin sitoutunut esiintymään Rovaniemen Down by the Kemi-joki -kaupunkifestivaalilla, jonka esitteessä luki ”Nollapiste Special”. Tätä Aake oli kirjeessään ihmetellyt: mistä on kysymys? En tiennyt itsekään: keikka olisi viikon päästä, mutta *vieläkään* ei ollut varmuutta miehityksestä ja ohjelmistosta. Leinosen Jukka oli keksinyt ryhmälle nimen: Lisko ja Paperipussi. Jostain piti raapia puoli tuntia soitettavaa, eikä settiin saisi kuulua yhtäkään Nollapisteen kappaletta: meillä oli periaate, että Nollapistettä ei vajaamiehityksellä esitetä. (Eikä Jukka olisi suostunut esittämään-kään, bändistä mielihyvin vuonna 1993 eronnut kitaristi.)

Lauantaina 20. heinäkuuta kävelin Tammelantorille Pikilinnan teras-sille tapaamaan keikkamyyjä Karppasta ja levy-yhtiön Petteri Palkoahoa.

Hain jälkimmäisen piikkiin keskioluen ja esitin henkkarini juomanlaskijalle. Käärin koneella savukkeen, kirpputorilta ostamani Bantam-paperit olivat lyhyitä ja filteri irtosi suuhun. Pääsimme asiaan eli *Liimatan Pan Alleen* julkaisuun. Kerroin että soolobändin basisti Mikko ei halunnut tehdä keikkoja, rumpali Teemu kyllä jahka vapautuisi intistä. Karppaselle keikkailemattomuus ei ollut ongelma, se paikkaisi paljon jos vierailisin *Jyrki*-ohjelmassa. Palkoaho ehdotti esiintymistä ”Love Records 30 vuotta” -konsertissa, joka järjestettäisiin marraskuussa. Soololevy julkistettaisiin lokakuun Musiikki&Media -viikonloppuna hotelli Ilveksessä.

Poimin repustani soololevyn akvarellikannen. Se kelpasi miehille, mutta harmonisempana Karppanen piti toista esittelemääni maalausta, joka aikanaan koristaisi *Simpukka-ampperi* -albumia.

Tiedustelin, julkaiseeko Love Kustannus *varmasti* runokirjani *Avainlastun*, jonka olin maaliskuussa Sini Perholle lähettänyt. Kirja sisälsi *Liimatan Pan Alleen* ne seitsemän sanoitusta jotka tuolloin olivat valmiina, ja vastaavasti jättäisin ne CD-vihkosta pois. Pidin tärkeänä että *Avainlastu* ilmestyisi ennen levyä; ensin voisi lukea *Pan Alleen* tekstit kirjasta, sitten kuulla tekstit musiikissa. *Avainlastu* ja *Liimatan Pan Alleen* olisivat toisiaan täydentävä multitaide-teos.

Miehet nyökkäsivät.

Palkoaho kertoi että Megamania julkaisee alkuvuodesta Juice-kokoelman, yhtenä syynä uusimman *Kiveä ja sämpylää* -levyn heikko menekki. Tiedustelin, sisältääkö kokoelma ne taannoiselta *Sietämätön mies* -koosteelta puuttuvat sinkkuharvinaisuudet, kuten Tunturipyörälle tehdyn ”Vauhtikone”-mainoslaulun. Ei suinkaan, Palkoaho vastasi. Ei *mitään* harvinaisuuksia. *Kautta aikain* sisältäisi juuri ne kaksikymmentä kappaletta, jotka tälläkin terassilla tulisivat kenellä tahansa ensiksi mieleen.

Kompletisti-idealistina en suostunut ymmärtämään että näin levyteollisuus toimii: junttikokoelmien tuotoilla julkaistaan tommiliimattojen taidetta. Ja meidänkin taiteemme oli jo alennuslaarissa: tammikuussa julkaisua ”Savu meihin” -singleä myytiin Epe’sissä yhdeksällä markalla, *Muovi antaa periksin* kasettia kymppillä. *Muovi* oli myynyt vain seitsemäsataa

kappaletta, Palkoaho kertoi ja tarjosi Winston-savukkeen.

Sitten muistin: edellissyksyn *Lista 40-* ja *Jyrki* -esiintymisistä ei ollut maksettu esityskorvauksia. Karppanen moitti että kerroin tämän vasta nyt: hän oli ohjelmatoimistojen etujärjestön nimissä penännyt muusikoiden televisiopalkkioita. Palkoahon mukaan harvasta esiintymisestä oli tullut niin paljon jälkipuhetta kuin Nollapisteen *Lista*-playbackista, jossa esiinnyin suu teipattuna ja suututimme tuottajan. Ei tuotantoyhtiöllä silti ollut oikeutta jäädyttää palkkioitamme.

Petteri meni Tulliklubille katsomaan Generatorsia ja Jouko päästi minut kotiinsa vessaan. Sain lainaksi Juicen signeeraaman *Päivää*-novellikokoelman. Karppanen ehdotti että kokeilisin selkokielisempää tekstittämistä, koska ”harva kuulija seuloo tekstejä niin tiheällä kammalla kuin toimittaja Suonna Kononen”: rock on eri asia kuin kirjallisuus. Vastasin etten ollut tarinankertoja ja harjoitin siksi kollaasimuotoa, mutta myönsin ettei loppu-uraa voinut rakentaa katkelmallisuuden varaan. Nollapisteen aloittaessa minulla oli kahdeksan vuoden kokemus sarjakuvapiirtäjänä, ja siirsin ne opit musiikin puolelle: laulurivi oli kuin sarjakuvaruutu.

Ehkä Nollapiste tarvitsee suorasanaisten hitin, pohdin kävellessäni Koskipuistoon. Jospa kaupallisia myönnytyksiä saattoi tehdä taiteen tason romahtamatta. Runsaampi radiosoitto tietäisi enemmän ja parempia keikkoja. Silloin rockilla voisi jopa elää. Eikä rock olisi mitään paskaduunia. Raskasta ja yötyötä kyllä, mutta ainakin osaksi omaehtoista.

Löysin Tuulan Koskipuistosta, kuten olimme sopineet: puhelimettona pidettiin sovittua kiinni. Tuula ilmoitti havaintonaan että kasettikoteloon mahtuu seitsemän sätkää. Näytin Karppaselta saamani kaljapassit, joilla sai Maxim-ravintolassa neljä tuoppia kahden hinnalla. Maximissa tarjoilija tiedusteli, keneltä olin passit saanut. Kun kerroin, hän palautti ne uudelleen käytettäväksi ja pyysi välittämään Joukolle terveiset.

Laternassa katsoimme M.A. Nummisen keikan. Kyselin Tapio Korjukselta Pekka Strengistä, mutta hän oli kaikkensa jo kertonut Suonna Konosen Streng-juttuun *Vinylmania*-lehdessä. Tiedustelin Nummiselta, miksi *Jestapa Jepulis* -levyllä oli rumpusoolo, niitähän ei lastenlevyillä

usein kuultu. ”Siksi että rumpalin esikuva oli Gene Krupa”, Numminen myhäili.

Sunnuntai-iltana juoksin rinkan ja kitaralaukkujen kanssa rautatieasemalle. Haahuilin kalliita minuutteja raiteen väärällä puolella. Kun viime hetkellä ehdin Rovaniemen-junaan, en saanut vaunun ovea kiinni. ”Älä yhtään kannan murhetta”, konduktööri rauhoitteli. Kun hengästys hellitti, kirjoitin matkavihkoon: ”Ostin menopaluulipun, 494 markkaa, ja nyt on kuusi markkaa matkahuvituksiin. Savuketta ei ole, vesipullo rinkan sivulla sentään. Junassa ei ole eroa, istuuko edessä vai takana. Olen hiessä mutta se kuivuu, nihkeyttä ei huomaa kun päättää olla ei-huomaavinaan. Varmaan erkanen Rovaniemen-jengistä kun se hajoaa Suomen eri osiin opiskelemaan itselleen tulevaisuutta. Osaan tehdä vain sitä mistä minut tiedetään, ja hernekeittoa jonka kanssa suu ahneuksissa palaa. Esitämme Down by the Kemijoessa puoli tuntia *jotain* saadaksemme artistipassit ja kaljalippuja. Esityksen sisällöstä on vasta aavistus. Yksin ei voi synnyttää, tarkoitan: *muodontaa* ohjelmistoa. Kollektiivi tuo luihin lihat. Mutta mitä helvettiä tässä pyörittelen, nukkuisin ennemmin. Ulos ei hyödytä katsoa, etelässä kesäyö on pimeä ja ikkuna on peili. Tupakointiakvaarioon en kehtaa mennä pummaamaan, toisilla on *mild* ja *menthol* ja *ultra low tar*. Jarrun vinkaisu herätti miehen joka vihelsi nenänsä kautta. Vaunujen liitoskohdassa kuuluu metallin hengitys. Syksyinen Suomi saa minulta levyn ja kirjan. Moneenko pukinkonttiin jompikumpi valikoituu? Soitin eilen äidille: *mitä jätkä?* ja hän selitti mitä kaikkea. Postilaatikossa on avain ja takaovi auki. Ensi viikolla on elokuu. Tampereella olen puhunut koko ajan ’mää’: tekee hyvää kuulla lappia ja istua jokirannassa. Lapissa on reiluus jollaista ei etelässä voi kuvitella. Parkanossa juna vinkaisi taas, edelliseen herännyt nenäviheltäjä keräsi nyytinsä ja lähti. Kuka tahtoo tulla Parkanoon 22.7.96 kello 1.36? Punainen postilaatikko metalliaidassa, keltaisia valoja: asema vailla paljoa.”

Heräsin junanpenkistä niska jäykkänä. Nostin rinkan selkään, tartuin kitariin ja aloin raahustaa Asemieskadun pitkää ylämäkeä. Olin jättänyt

Näädänpolku 6:n vain *kolme viikkoa* aiemmin, mutta pihapiiri näytti jo hieman vieraalta. Äiti oli kotona, hänellä oli loma. Viinerikahvien jälkeen soitin äidin lankapuhelimesta Tuonoson Pepelle, Down by the Kemijoen järjestäjälle. Pepe kertoi että Lisko ja paperipussin ohjelmapaikka on Rio Granden terassilla lauantaina kello 15.

Hyvä tietää. Mutta Jukka ja Tuomas eivät olleet miettineet ohjelmistoa *ollenkaan*. Illalla pidimme Toriskeidan kämpällä ensiharjoitukset: Aake bassossa, minä ja Tuomas kitaroissa, Jukka uruissa. Ohjelmiston kokoamiseen oli viisi päivää: kyllä se siitä, kunhan emme hymyile yleisölle.

Tiistaina soittokämpällä oli Muggles-bändin jätkiä, joilta saimme lainaksi Kettusen Matin Analog Delayn, efektin jota alku-Nollapiste oli vuonna 1991 käyttänyt. Iltayöllä pelasimme jalkapalloa Viirinkankaalla Mikonkadun kentällä: Lisko ja paperipussi vastaan Muggles. Kysyin Jukalta, onko hänen isänsä Volvon tavaratilassa kossupullo. "On tietysti", Jukka vastasi, viinapullo oli valuutta kun Lapin maanteillä sattui haaveri. Hörpin pullosta desin kyykyssä kentän laidalla ja maksoin sovituksen summan. Jälkeenpäin ärsyynnyin itseäni: pitikö minun Koskenkorva korkata, kun palloa tultiin pelaamaan.

Keskiviikkona äiti lajitteli tavaroitaan ja maalasi eteistä. Istuin entisessä huoneessani jonka ainut kaluste oli runkopatja. Tähän osoitteeseen en palaisi, mutta tieto ei satuttanut: itse olin Rovaniemen jättänyt, joskaan en tiennyt että äiti möisi kaksion näin pian. Patjalla kitara sylissä yritin säveltää laulua Nollapisteen paluu-EP:lle jonka kattoajatus oli *Elvis is Back*; pikkulevy katkaisisi armeijan aiheuttaman hiljaiselon. Tarvitsimme uusia kappaleita, mutta EP:lle voisi myös tekstittää uusiksi jonkun varhaisen sävellyksen kuten "Warszawa Kashmir" tai "Kråkholmen", ja EP:n jälkeen tekisimme albumillisen "poppia ja progea selkokielellä". Nyt hahmottelin kappaletta nimeltä "Puhuinko ääneen". Se kokisi välivaiheita otsikoilla "Seinä ääneen" ja "Ääneen", kunnes sijoittuisi *Suljettu*-levylle nimellä "Täällä on joku".

Iltakuudelta Jukka nouti minut ja ajoimme soitinten kanssa 40 kilometriä Ounasjokivartta pohjoiseen Marraskoskelle, missä sijaitsi Jukan

vanhempien keskeneräinen talo. Toiveena oli että vetäytyminen maaseudun rauhaan edistäisi Lisko ja paperipussin harjoittelua. Rauhaa siellä riitti: Jukan mielestä Marraskoski oli niin kuollut paikka, että ”täällä lapset eivät edes yritä leikkiä”.

Ehdotin letkautusta keikan välispiikiksi. Näin ohjelmistomme karttui viidellä sekunnilla.

Muistelimme vanhojen projektibändiemme ohjelmistoja. Fred Knives Auxparturilta valitsimme kappaleet ”Paratiisin käärme” ja ”Jag tror, jag tror”, Seksikäpiöltä ”Aivovikoja” ja ”Kaksi raikausta ja seksisurma”, Anteeksi, vaimolta Jamppa Tuomisen ”Pikku-Merjan” ja Rundfunkilta Kari Peitsamon ”Orpokodissa tapahtuu”. Tuomas keksi sovittaa mollissa jollottavasta ”Pikku-Merjasta” duurirockin. Erikoisin soittimemme oli Rink Bandy, kaukalopallomaila jossa oli nauloihiin kiristetyt kitarankielet ja mikrofonina nappikuulokkeet, olkahihnana katkaistu polkupyörän sisäkumi. Kappaleista lupaavin oli ”Makasin tyttärenne”, jyrkän bassokuvion kuljettama kraut-jynkkä jossa Jukalla oli tilaisuus ujelluttaa Casio-urkua Kettusen delayn läpi. Venyttäisimme yhden osan instrumentaalia kunnes 30 minuutin ohjelma-aika täyttyisi. Ehkä kyyninen ajatus, mutta harjoitteluaika oli niin vähäinen että rima oli pakko asettaa *sopivalle korkeudelle*.

Tuloksellisten Marraskosken-treenien jälkeen palasin tyytyväisenä Näädänpolulle. Lisko ja paperipussi ei nimenä sanonut mitään, festarikansa kuuntelisi samaan aikaan eri terassilla Kumikamelia. Voisin heitellä joka väliin ylipitkiä ”tolovana-aasi”-spiikkejä.

Sitten huoli kouraisi rintaa: meitä mainostettiin nimellä ”Nollapiste Special”. *Kyllä siellä olisi yleisöä.*

Torstaina 25. heinäkuuta Lisko ja paperipussi harjoitteli Lapin yliopiston fyysikanluokassa 241D, kiitos Jukan opettajaisän joka myös valokopioi kaikille nuotit. Nyt huomaisimme että meillä olikin täysi, juonnettu show, ei mikään pulaohjelmisto – ja visuaalisena lisänä mailakitara: ei sillä oikeasti voinut soittaa, mutta kyllä se jotain särinää tuotti. Enää ei liiemmin huolettanut edes rumpalikkysymys: Tomi tulisi intistä Rovaniemelle *kaksi tuntia* ennen keikkaa.

Kemijoki alkoi torstai-iltana Rio Grandessa, missä seurasimme Marko Ylianttilan Zonk-yhtyettä. Granden sulkeutuessa seuraani lyöttäytyi hevimes, ylipainoinen nauhatreidaaja pipliavyöhykkeen hillasoilta. Hevari houkutteli minut Roy Clubiin, hän kyllä tarjoaa. Otin siiven vastaan. Roipparin telkkarissa Jani Sievinen ui Atlantan olympialaisissa hopealle. Hevari haki tiskiltä juomat ja alkoi tilittää isänsä itsemurhaa. Isä oli kuljettanut pikkusiskoa harrastuksiin, miten yksitoistavuotias tyttö tästä selvää? Viisi minuuttia ennen valomerkkiä mies tilasi viisi Carilloa ja viskin, joi kaksi Carilloa huikalla ja neuvoi: ”Älä Tommi vittu kokeile *vauhtii*.” Sujautin täydet Carillot pikkutakin taskuihin ja kävelin läikyttämättä ulos. Menimme kulman taakse, hevari joi viskin sukkana ja kusi kadulle. Yritin työntää häntä taksiin. Hän löi minua turpaan. ”Haista vittu ja anna tupakkaa!” Suutuin lyönnistä ja hylkäsin jätkän kadulle pyörimään, poskeeni nousisi mustelma. Yhytin pari tuttua joiden kanssa menin polttamaan kukkaa. ”Olen aivan puinen oksa, ehkä lehdetön, rautalankaa ympärillä”, kuvailin reissuvihkoon. Puoli seitsemältä kävelin kotiin, äiti oli jo hereillä.

Perjantaina Tuula ilmestyi Näädänpolulle kello 14. Pidimme Liskotreeneit ja menimme Café Tivoliin, joka avasi kesätauolta ovensa DBTK:n ajaksi. Passikalja maksoi kymmenen markkaa. Ja kukas minua Tivolin terassilla iloisesti tervehti ellei Roipparin hevijätkä, vierellään kuvankaunis blondi. ”Mitäs siinä tervehdit”, vastasin, ”sinä vedit minua viime yönä turpaan.” Hän hölmistyi ja kävi ostamassa minulle ryyppyn. ”Eikö ole Tommi niin, että paneminen on semmosta *pumppausta*?” Blondi vain hymyili.

Illan pääesiintyjä Tivolissa oli Laika & the Cosmonauts. Luin festivaalilehteä ja ihmettelin Atom Heartia ja Teenage Kicksiä: oli aika köyhää nimetä bändi klassikkobändin otsikon mukaan.

Yhdeltätoista lauantaiaamuna istuin autoon Jukan ja Tuomaksen seuraan. Aake tuli roudaamaan suoraan yliopistolle. Ajoimme soittimet Rio Grandeen, jonka yläkerrassa oli soittajille aamiaista. En kyennyt syömään, olin nukkunut neljä tuntia ja edellisilta painoi tarkoitettua raskaammin.

Miten ihmeessä pystyisin esiintymään jo lähitunteina?

Pitäisikö ottaa olut, ehdotin Tuomakselle. Mutta juodaan se puoliksi

– ja vain *pieni* olut, kiirehdin lisäämään. Olon korjaaminen alkoholilla oli ennenkuulumatonta menettelyä, mutta puolikas pikkukalja teki tehtävänsä: koin välittömän ihmeperantumisen. Nyt pystyisin vaikka millaiseen keikkaan!

Olin tehnyt *erittäin vaarallisen löydön*.

Noudimme Tomin junalta kello 12.30. Haimme hänen äitinsä pubilta kaksi Lillin Erikoinen -pizzaa. Söimme ne Toriskeidan kämpällä ja kerroimme Tomille, mitä setissä oli. ”Selevä homma”, hän sanoi, ei kokenut ongelmaa siinä että kuulisi kappaleet *vasta keikalla*.

Kelpo Pojat soitti rekkalavalla yliaikaa ja pääsimme aloittamaan vasta 15.20. Ensin soitimme kolme Diu Dau -klassikkoa ”Jag tror, jag tror”, ”Kuu-den sävelen fuuga” ja ”Paratiisin käärme”. Sitten alkoi keikan rock-osuus, mutta toiset eivät päässeet heti virittämään sähkösoittimiaan kun rämpytin hieman jännittyneen improvisaation ”Tavoitteena on luoda edellytykset monitoimitalon rakentamiselle”. (Tämä impro alkaa sanoilla ”pakenin matkalla vankilaan”; *Suljettu*-albumin ”Suvannossa ylpeä ilme V”:n ensisäe on ”karkasin nimismiehen kyydistä”).

Tuomaksen roiksi adaptoima Jamppa Tuomisen ”Pikku-Merja” kulki hyvin, samoin Peitsamo-cover ”Orpokodissa tapahtuu” ja kolme Seksikääpiön lyhyttä hc-palaa. Krautrock-paahdossa ”Makasin tyttärenne” delay-pedaalin läpi ajettu penikka-Casio ujelsi kuin avaruusalus 1950-luvun tv-sarjoissa.

Sadetakkinen terassiyleisö piti Lisko ja paperipussia Absoluuttisena Nollapisteenä, ja olihan siinä Aake, Tomi ja minä – mutta myös Jukka ja Tuomas, emmekä esittäneet lainkaan Nollapisteen kappaleita. Tästä huolimatta sunnuntain *Lapin Kansakin* suhtautui meihin Nollapisteenä: ”Rovaniemen omaa Absoluuttista Nollapistettä ei kaupungissa ole kuultu aikoihin. Tauon ansiosta tai siitä huolimatta se kuulosti yhtä omituisen hyvältä kuin ennenkin.” Kaksi toimittajan jututtamaa tyttöä uskoi samoin: ”Roy Pubin terassilta ehdittiin juuri sopivasti Absoja kuuntelemaan.”

Saimme Tuonoson Pepeltä kourallisen metalliprikkoja, jotka sai vaihtaa tuoppikaljaan. Kello 17 Granden terassilavalla tapahtui Leevi & the

Leavings -livekaraoke. Nightingalesin Marko Kantola ja Jalla Jallan Jouko Hiltunen ja Pekka Kärhä olivat keksineet, että kun Leavings ei keikkaile, ainut mahdollisuus kuulla sen musiikkia on esittää sitä itse. Housebandissä oli kolmikon lisäksi Jorma Pirttijärvi ja naisäänenä Markon sisko Anu, pääsolistit vaihtuivat joka biisin jälkeen.

Ostimme Alkosta kuusitoista Leningrad Cowboysia ja yhden Eleganza Soaven. Näimme Tomin luona telkkarista että Atlantan olympialaisissa oli räjähtänyt pommi. Tästä vedettiin yhteys vuoden 1972 Münchenin terrori-iskuun. Ajoimme Viirinkankaan rantabunkkereille kumoamaan Soaven ja palasimme kymmeneksi Granden terassille. Nyt seurueessa oli myös intuitivapaan saanut Teemu. Jonkin ajan päästä hän ihmetteli, miksi on sukat ja lahkeet märkinä, vaikka ei satanut ja maa oli kuiva. Kun en jaksanut mennä vessaan, olin kussut istuvaltani vaivihkaa pöydän alle, ja Teemu istui vastapäätä.

Ensi kertaa napapiirillä esiintynyt Karkkiautomaatti kertoi *Lapin Kansalle* odottaneensa näkevänsä kaduilla poroja, ”*Villi Pohjola* -meininkiä”. ”Täällä ihmiset puhuvat kauniisti ja lyövät lujasti”, yhtyeen Jansku kehui *Uusi Rovaniemi* -lehdessä. Hän harmitteli ettei nähnyt ”Absoluuttista”, mutta ”Muggles oli järjettömän kova”. Ja mikä ettei: tuo Hannu Starkin ja Ville Tapion ideoima eräänlainen esi-Tulenkantajat oli ravinnut itseään ainakin Canned Heatin boogiella.

Pohjoinen festivaali teki Karkkiautomaattiin ilmeisen vaikutuksen, koska seuraavalla *Suudelmilla*-albumilla oli ”Kemijoki”-niminen instrumentaali.

Kun asiakkaat oli aamuneljän jälkeen hätistelty Tivolista, festivaalin henkilökunta ohjasi muusikot ja muun sisäpiirin jatkoille Tivolin kellariin eli Monttuun, missä lämmin olutpullo maksoi vitosen. Aamukuudelta nousimme Montusta jokirantaan, missä en tällä kertaa uinut. Nukuin Taksibaarin nurmikolla pari tuntia ja heräsin aamukymmeneltä aurin gon paahteeseen. Laahustin Näädänpolulle, nukuin iltaviiteen ja missasin Eeron Kahvion päiväkeikat: Jalla Jallan ja Nightingalesin. Saavuin Eeroon vasta kello 22 ja yhytin Tuulan ystävineen. Siirryimme Kemijoen päätösbi-

leisiin yökerho Can Caniin, jonne luikersin maksamatta narikkaa. Nyreät tarjoilijat eivät olleet tietävinään että DBTK:n artistipassilla 17 markan olut maksoi 15 markkaa. Ylistin taskuvihkoon illan päättänyttä Kari Peitsamon Skootteria: ”Trion merkkikieli on ihailtavaa. Pantse Haapio on yhtä säveltä kohden pelkistävä bassonero. Entäs Paavo Salo, joka polkee basaria joka iskulle! Peitsamo tunnisti minut ja totesi: ’Suuri kunnia.’”

Kaikkeni olin antanut, enkä ollut ainut. ”Nythän voikin nukkua taas ensi vuoteen, jotta jaksaa”, Kalle Lampela päätti festivaaliraporttinsa *Roi-Pressissä*.

Tuomas kotiutui Kemijoesta vasta maanantaiaamuna, ja heti iltapäivällä odotti työvuoro pääkirjaston musiikkiosastolla. Tuomas jaksoi tervehtiä rouva-asiakasta vain mutisemalla. Naiselle tämä ei kelvannut: ”Kun MINÄ tulen sisään, sanotaan PÄIVÄÄ ja katsotaan silmiin!” Tuomas hiiltyi: ”Mulle et akka vittuile!” Nainen ojensi Tuomasta pitkällisesti. Sivarin esimiestä oli kuitenkin turha käskeä paikalle, koska Pirjo Tuomi oli Kirjas-torokin perustaja ja puolusti meikäläisiä.

Illalla join Tomin luona teetä. Kun Tomi kuuli että Liskon setti oli edistynyt parhaiten Marraskoskella, hän ehdotti että Nollapistekin tree-naisi ensi kesänä mökkiolosuhteissa. Ja levymyynti oli saatava nousuun, jos mielimme maalaismaisemiin Mika Sundqvistin MSL-studioon; se oli kal-liimpi kuin Jani Viitasen Headline. Tomi myös halusi ostaa pakettiauton ja PA-laitteiston: tällöin voisimme esiintyä niissäkin ravintoloissa joista puuttui kiinteä äänentoisto. Myönsin että satsauksessa oli ideoita vaikka velanotto arveluttikin.

Keskiviikon yöjunassa matkusti etelään myös Nightingalesin Marko Kantola. Kävi ilmi että Markokin asui Tampereen Kalevassa. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Rovaniemellä 1989 ja työskenteli musiikkikirjastossa ja Lapin korkeakoulun kirjastossa, kunnes pääsi vuonna 1990 Tampereelle opiskelemaan tiedotusoppia. ”Yliopistossa oli kaksi linjaa: käytännönläheisempi toimittajatutkinto ja tiedotusoppi, missä oli enemmän huru-ukkojen höpi-noitä miten ’länsimainen tiedotusmafia’ hallitsee”, Kantola kertoo vuonna